Jaarplan 2026 en -verslag 2025 Rekenkamer SED

Rekenkamer Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland
Postbus 20
1610 AA Bovenkarspel
Email: rekenkamer@sed-wf.nl
Secretaris: Amber Groenewoud

Inhoudsopgave

1. INLEIDING 3

1.1. DOELSTELLING ONDERZOEKSJAARPLAN 2026 EN JAARVERSLAG 2025 3
1.2. VORM EN SAMENSTELLING VAN DE REKENKAMER: 3

2. JAARVERSLAG 2025 4

2.1. JEUGDHULP IN DE ZES WESTFRIESE GEMEENTEN 4
2.2. SED RISICOMANAGEMENT 5
2.3. VEILIGHEID WOONSITUATIE ARBEIDSMIGRANTEN IN DE SED GEMEENTEN 6
2.4. VERGADERINGEN EN BIJEENKOMSTEN VAN DE REKENKAMER 6
2.5. COMMUNICATIE MET DE RADEN EN INFORMATIE VIA DE WEBSITE 6
2.6. FINANCIËN 2025 6

3. JAARPLAN 2026 7

3.1. ONDERZOEKSAGENDA 2026 7

3.1.1. DIGITALE TOEGANKELIJKHEID SED GEMEENTEN VOOR MENSEN MET EEN FUNCTIEBEPERKING EN SENIOREN 7

3.1.2. GEMEENTELIJK GROENBEHEER EN DE COMMUNICATIE MET DE INWONERS OVER HET GROENBEHEER ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

3.1.3. SUBSIDIESTROMEN 8

3.2. GROSLIJST ONDERZOEKSONDERWERPEN 2027 EN VERDER **8**

3.3. BEGROTING 2026 ..... **8**

1. Inleiding

De verordening op de rekenkamer SED schrijft voor om jaarlijks vóór 1 april met een vertegenwoordiging van de raad zowel het jaarplan voor het komende jaar als het jaarverslag over het voorgaande jaar te bespreken. Het jaarplan 2026 en het jaarverslag 2025 wordt ter kennisname aan de SED raden gezonden.

De rekenkamer SED is gestart op 1 januari 2025 en we geven in hoofdstuk 2 een terugblik op ons eerste jaar waarin we namens de raden van de SED gemeenten onderzoeken hebben uitgevoerd naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk bestuur. We sluiten het jaarverslag af met een financieel verslag.

In hoofdstuk 3 worden de komende onderzoeken van de Onderzoeksagenda 2026 toegelicht.
Het onderzoeksprotocol van de Rekenkamer SED schrijft voor in principe twee onderzoeken per jaar uit te voeren mits de middelen daar toereikend voor zijn. De Rekenkamer SED stelt voor om in 2026 een tweetal nieuwe onderzoeken te starten.

1.1. Doelstelling onderzoeksjaarplan 2026 en jaarverslag 2025

De taak van een gemeentelijke rekenkamer is onafhankelijk onderzoek doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentelijk bestuur gevoerde bestuur, om zo de gemeenteraad te ondersteunen in zijn controlerende rol. Dit betekent dat zij op drie onderdelen onderzoeken uitvoeren:

- Rechtmatigheid: voldoet de uitvoering aan de wettelijke kaders en regelgeving?
- Doelmatigheid: is de voorbereiding en uitvoering van beleid efficiënt verlopen?
- Doeltreffendheid: zijn de beoogde effecten van het beleid ook daadwerkelijk behaald?

Het doel van het onderzoek is om inzicht te bieden in de prestaties van de gemeenten. Op basis van deze onderzoeken doet de rekenkameraanbevelingen, met als doel de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden te versterken en om bij te dragen aan het afleggen van publieke verantwoording over het gevoerde beleid.

De rekenkamer is onafhankelijk en bepaalt zelf de te onderzoeken onderwerpen. Jaarlijks verricht zij een aantal onderzoeken. Gelet op de nog twee onderhanden onderzoeken van 2025 zal de rekenkamer in 2026 twee nieuwe onderzoeken starten. Onderzoeksrapporten worden door de rekenkamer aan de gemeenteraden aangeboden en zijn daarna openbaar.

1.2. Vorm en samenstelling van de rekenkamer:

Sinds 1 januari 2025 bestaat de rekenkamer uit de volgende leden:

- Mevrouw Roelie Fokkens (voorzitter)
- De heer Freek van Zoeren (plv. voorzitter)
- Mevrouw Esther Willemse (gestopt per 1-1-2026)

Per 1 januari 2026 heeft mevrouw Esther Willemse haar taken neergelegd. In februari 2026 heeft de sollicatiecommissie, bestaande uit drie raadsleden, een griffier en de voorzitter van de rekenkamer bijgestaan door de secretaris van de rekenkamer, gesproken met meerdere sollicitanten. Spoedig zullen de raden van de SED gemeenten kunnen besluiten over de aanstelling of benoeming van een nieuw aan te stellen lid van de Rekenkamer SED.

De rekenkamer wordt ondersteund door ambtelijk secretaris Amber Groenewoud. Zij is tevens griffiemedewerker bij de griffie van de gemeente Stede Broec.

2. Jaarverslag 2025

De rekenkamer SED heeft bij hun start een onderzoeksprotocol, reglement van Orde, een privacyverklaring en een jaarplan opgesteld. Het onderzoeksprotocol is ter kennisname naar de gemeenteraden gezonden gelijk met jaarplan (maart 2025). Direct daarna is de rekenkamer begonnen met het regionaal onderzoek naar jeugdhulp, een quickScan naar risicomanagement en een onderzoek naar een veilige huisvesting van arbeidsmigranten. In alle onderzoeken hebben wij volledige medewerking van de medewerkers van de gemeenten ontvangen, waarvoor wij onze dank willen uitspreken.
Hieronder wordt de stand van zaken van alle drie de onderzoeken toegelicht.

2.1. Jeugdhulp in de zes Westfriese gemeenten

Dit regionaal onderzoek is samen met de rekenkamers: Medemblik-Opmeer en Hoorn uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd door twee externe onderzoekers en de secretaris-onderzoeker van de rekenkamer van Medemblik-Opmeer. Ten behoeve van dit onderzoek zijn documenten geanalyseerd en is met zowel ambtenaren als medewerkers van de lokale jeugdteams gesproken. Daarnaast is er gesproken met huisartsen, zorgverleners en zorgontvangers. Ook heeft er een groepsgesprek plaatsgevonden met alle zes de portefeuillehouders.

Het concept-onderzoeksrapport was in augustus 2025 gereed. In het najaar werd gewerkt aan het ambtelijk en bestuurlijk wederhoor. De resultaten van het onderzoek zijn toegelicht in een informatieve sessie in januari 2026. Het onderzoek met zijn aanbeveling werd in februari 2026 ter besluitvorming aan de drie raden aangeboden.

Het onderzoekrapport kent regionale bevindingen en specifieke bevindingen van de SED gemeenten. De samenvatting van de specifieke bevindingen van de SED gemeenten uit het rapport worden hieronder in cursieve tekst weergegeven (pagina 11 van het onderzoeksrapport Jeugdhulp in zes West-Friese gemeenten).

De verantwoordelijkheid die gemeenten in het kader van de jeugdwet hebben, is een zware. Dit geldt zowel voor de inhoud (de gemeente moet helpen bij de meest complexe problematiek) als voor de omvang (een substantieel deel van de jeugdigen doet er inmiddels een beroep op). Hoewel dit voor alle drie de gemeenten hetzelfde is en hoewel zij beschikken over een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie (de SED-organisatie) met daarbinnen een aparte Afdeling Jeugd hebben zij er toch voor gekozen de hulp verschillend te organiseren. Het maakt de uitvoering van de toch al zware verantwoordelijkheid complex. Het is niet altijd duidelijk wie nu aangesproken moet worden voor wat: de SED-organisatie, de afzonderlijke gemeenten of de stichtingen waaraan taken zijn uitbesteed. Het maakt het lastig om de wet, het regionale beleidskader en inkoopregels uniform uitgevoerd te krijgen. Het maakt het ook lastig om met specialistische zorgaanbieders en huisartsen tot goede samenwerking te komen. Daarnaast hebben de gemeenten grote moeite de kosten te ramen, alle drie hadden in 2023 forse overschrijdingen op de begroting voor jeugdhulp.

Ondanks de verschillen tussen gemeenten zijn alle consulenten met wie in het kader van dit onderzoek is gesproken, zich bewust van de centrale uitdaging, namelijk de beste passende hulp bieden en tegelijkertijd de kosten in de hand te houden. Een beschikking voor specialistische zorg wordt dan ook nergens zomaar afgegeven. Voor elke inwoner die zich bij een gemeentelijke

voorziening meldt, of het nu de SED-organisatie is of een lokaal team, geldt dat diens hulpvraag goed wordt bekeken en dat beoordeling wordt ondersteund door triage. Voor elk traject geldt dat wordt ingezet op eigen regie van gezinnen, normaliseren van probleemgedrag en het zoveel mogelijk inzetten van eerstelijnshulp.

Belangrijke knelpunten zijn het ontbreken van inzicht in doorlooptijden en toegankelijkheid, waardoor de SED-gemeenten onvoldoende zicht hebben op de mate waarin gezinnen tijdig geholpen worden. De huidige wachttijden bij zowel de Afdeling Jeugd van de SED-organisatie als bij tweedelijns jeugdhulpaanbieders vormen een ernstig knelpunt voor de tijdige en passende ondersteuning van jeugdigen en hun gezinnen. Medewerkers signaleren daarnaast leemtes in het aanbod van jeugdhulp. De druk op overbruggingszorg neemt toe en er is ongelijkheid tussen gemeenten in het aanbod hiervan. Er is een duidelijke focus op het versterken van eigen regie, maar aan het voeren van procesregie wordt onvoldoende vormgegeven. Jeugdhulpaanbieders ervaren spanningen rond het perspectiefplan en de rol van de SED-organisatie bij behandelkeuzes, wat de samenwerking bemoeilijkt. De rechtmatigheid van declaraties is geborgd via duidelijke controleprocedures, maar de uitvoering kent beperkingen. Tot slot is de samenwerking met huisartsen nog onvoldoende ontwikkeld. Hierdoor wordt de integraliteit van hulpverlening belemmerd en blijft de kans liggen om de instroom naar specialistische zorg te beperken."

2.2. SED Risicomanagement

In 2025 heeft de rekenkamer een quickScan onderzoek afgerond naar risicomanagement in de SED-gemeenten. Dit onderzoek is uitgevoerd door één van de rekenkamerleden: Freek van Zoeren. Er zijn documenten geanalyseerd, gesprekken met ambtenaren gevoerd en er heeft een gesprek plaatsgevonden met een vertegenwoordiging van alle drie de auditcommissies.

Dit onderzoek was in eerste instantie gericht op Risicomanagement. Kort na aanvang werden een aantal constateringen gedaan die hebben geleid tot een nadere precisering van het onderwerp.

- Het werd duidelijk dat er een binnen de SED een andere -engere- interpretatie werd beleefd van het begrip risicomanagement.
- Ook kwam voren dat het risicomanagement slechts vorm heeft gekregen in de aanpak van het weerstandsvermogen. Verder was het integrale risicomanagement niet in theorie beschreven en ook niet in de praktijk opgepakt.
- Tenslotte werd al bij de eerste analyses van de accountantsbescheiden duidelijk dat ook de interne beheersing wel diverse verbeteringen behoeft.

Vanwege deze constateringen is het onderzoek, wat betreft het prioritaire aandachtsveld, meer verlegd naar de interne beheersing, evenzo zeer belangrijk als risicomanagement. Interne beheersing is meer operationeel van aard en fundamenteel voor het functioneren van de SED als geheel en als zodanig dienstig als borging voor de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid van de SED. Van belang is of de gemeenten en de SED-organisatie op het gebied van risicobeheersing in control zijn.

Na aanpassing zijn de centrale onderzoeksvragen als volgt;

- Is er in opzet en werking, binnen de gemeenten en de SED-organisatie, sprake van een samenhangend systeem van interne beheersingsmethoden of -instrumenten die dienen als borging om rechtmatig, doeltreffend en doelmatig te handelen?
- Geven de SED-gemeenten hun risicomanagement, in theorie en praktijk, op een adequate wijze vorm?

Het doel is de gemeenteraden inzicht te geven over de waarde van de interne beheers methodieken van het systeem, de huidige stand van zaken en eventueel handvatten te bieden voor verbeteringen.

Door de gemeenteraadsverkiezingen verschuiven behandelingstermijnen waardoor bespreking van het rapport na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 zal plaatsvinden.

2.3.Veiligheid woonsituatie arbeidsmigranten in de SED gemeenten

In het najaar 2025 is de rekenkamer gestart met het onderzoek naar veilige woonsituatie arbeidsmigranten in de SED gemeenten. Het onderzoeksbureau Ecorys voert het onderzoek uit en en is hiermee gestart in het laatste kwartaal van 2025. Het onderzoek continueert in het eerste kwartaal 2026.
De raden zullen in de zomerperiode 2026 worden geïnformeerd over de onderzoeksresultaten.

2.4.Vergaderingen en bijeenkomsten van de rekenkamer

In 2025 vergaderde de rekenkamer maandelijks en zijn er gesprekken gevoerd met presidia, onderzoekers en onderzoeksbureaus. Ook zijn er regionale bijeenkomsten geweest met andere rekenkamers voor de begeleiding van het regionaal onderzoek jeugdhulp.

Om de kennis en vaardigheden van de rekenkamerleden verder te ontwikkelen hebben de leden bijeenkomsten gevolgd bij de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers

- Algemene leden bijeenkomst, zomer 2025
- Juridische grondslag rekenkamer

2.5.Communicatie met de raden en informatie via de website

De rekenkamer vindt contact met de raden/ vertegenwoordiging van de raden belangrijk. Dit om te zien of onze onderzoekagenda overeenkomt met de behoeftes van de drie raden. Maar ook om na te gaan of de conclusies en aanbevelingen uit de onderzoeksrapporten aansluiten bij de belevingswereld en informatiebehoefte van de drie raden. Hierdoor licht de rekenkamer graag zijn conclusies en aanbeveling toe in een informatiesessies. Zo hebben de raads- en commissieleden een kans om vragen te stellen over het rapport aan de rekenkamer en aan de onderzoekers.

In het jaarplan van 2025 stond ook het voornemen van de rekenkamer om de website over de rekenkamer te actualiseren en de raad periodiek te informeren door middel van nieuwsbrief. Het laatste heeft helaas door ziekte niet kunnen plaatsvinden. Het voornemen is om dit komend jaar weer op te pakken nadat een nieuw rekenkamerlid is aangesteld.

2.6.Financiën 2025

De financiële stand ultimo 2025 ziet er als volgt uit:

Omschrijving	**Begrote uitgaven**	**Gerealiseerde uitgaven**
Personele kosten incl. reiskosten en lidmaatschap Nvrr	€ 20.000	€ 21.696,77
Onderzoekskosten		
Jeugd	€ 20.000	€ 25.000
Risicomanagement*	€ 10.000	€ 4.387,50
Arbeidsmigranten	€ 20.000	€ 20.000
Onvoorzien**	€ 0	€ 800
Totaal	€ 70.000	€ 67.501,16

*Doordat het onderzoek doorloopt in 2026, worden de gemaakte onderzoeksuren in 2026 gedeclareerd in 2026.
**Factuur onderzoeksuren van de vorige rekenkamercommissie.

Volgens de verordening wordt al het geld wat de rekenkamer niet uitgeeft terug gestort in de algemene reserve van de drie gemeenten.

3. Jaarplan 2026

Dit jaarplan is opgesteld om transparant te zijn naar de gemeenteraden, de gemeentelijke organisatie en onze inwoners en om onze onderzoeksprioriteiten en activiteiten te structureren.

De Rekenkamer SED heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Dit betekent dat zij zelf bepaalt welke onderwerpen van belang zijn en worden onderzocht en hoe het onderzoek wordt ingericht. Zij doet dit in principe twee onderzoeken per jaar (bron: het onderzoeksprotocol) en stelt aan drie onderzoeksvoorstellen voor aan de presidia van de gemeenten waarna een onderzoeksvoorkeur kan worden bepaald.

Naast de nieuwe onderzoeken lopen er nog twee onderzoeken van 2025 door in het nieuwe jaar 2026 die door de gemeenteraadsverkiezingen pas na deze verkiezingen worden geagendeerd.
Onderzoek risicomanagement, 2e kwartaal 2026
Onderzoek veilige huisvesting arbeidsmigranten, zomer/najaar 2026

3.1.Onderzoeksagenda 2026

In de verkenning van onderwerpen begin 2025 werden door de presidia een aantal relevante onderzoeksonderwerpen genoemd die de komende jaren de aandacht van de Rekenkamer SED gemeenten verdienen. Begin 2026 hebben de presidia een voorkeur uitgesproken voor twee onderzoeken:

- 3.1.1. Digitale toegankelijkheid SED gemeenten voor mensen met een functiebeperking en senioren
- 3.1.2. Subsidiestromen

3.1.1. Digitale toegankelijkheid SED gemeenten voor mensen met een functiebeperking en senioren

Voor overheidsinstanties is er een wettelijke verplichting om (alle) websites van de organisatie, websites waar de organisatie aan meebetaalt of medeopdrachtgever voor is, toegankelijk(er) te maken. De verplichtingen gelden ook voor digitale documenten die online gepubliceerd worden, voor mobiele apps en op termijn ook voor intranet. Bij digitale informatie en diensten kun je denken aan websites, apps en documenten.

Denk aan gebruikers die doof, slechthorend, blind, slechtziend of kleurenblind zijn. Maar ook aan mensen die autistisch zijn, dyslexie hebben of een kort werkgeheugen. En aan iedereen die geen muis of touchscreen kan gebruiken omdat ze bijvoorbeeld een motorische beperking hebben, trillen of om een andere reden het toetsenbord of andere apparatuur moeten gebruiken.

Onderzoeksvraagstelling: “Onderzoek in hoeverre de toegankelijkheid en beschikbaarheid van de digitale dienstverlening van de SED-gemeenten aan de landelijke voorschriften voldoet”

Aanpak: start 2e kwartaal 2026.
Het onderzoek wordt uitgevoerd door een extern bureau.

3.1.2. Subsidiestromen

Subsidies zijn een belangrijk instrument om gemeentelijke doelen te realiseren. Het is daarom zaak dat de SED gemeenten zicht hebben op een doelmatige en doeltreffende besteding van deze middelen. In het onderzoek wordt nagegaan of subsidies op een rechtmatige wijze worden verstrekt en ook doelmatig worden ingezet. Rechtmatig omdat het subsidieproces conform wet- en regelgeving moet worden uitgevoerd. Doelmatig zodat op een vlotte en doordachte wijze over subsidie-aanvragen kan worden besloten en deze besluiten adequaat worden uitgevoerd.
Het is een taak van de gemeenteraden om namens hen hierop toe te zien.

Onderzoeksvraagstelling: In hoeverre zijn de subsidies van de SED gemeenten in het jaar 2024/2025 rechtmatig en doelmatig verstrekt? In dit onderzoek worden de financiele subsidiestromen in beeld gebracht.

Nadien zal in latere jaren een vervolgonderzoek mogelijk zijn naar de doeltreffendheid van verstrekte subsidies.

Aanpak: start 4e kwartaal 2026.
Het onderzoek wordt uitgevoerd door een extern bureau, met mogelijk inzet van leden van de rekenkamer SED.

3.2. Groslijst onderzoeksonderwerpen 2027 en verder

Voor de onderzoeksjaren 2027 en verder is onderstaande groslijst met onderzoeksonderwerpen beschikbaar. Deze groslijst kan door de presidia worden aangevuld met nieuwe onderzoeksonderwerpen:

- Ondermijning
- Verbetering van toezicht op verbonden partijen de Gemeenschappelijke Regelingen
- Armoede bestrijding
- Dienstverlening klachten, bezwaren en digitalisering
- Gebruik en misbruik van Woo-verzoeken
- Toegankelijkheid van stemlocaties
- BAG inkomsten (van de WOZ waarde)
- Vervolgonderzoek op het onderzoek naar jeugdhulp in de West-Friese gemeenten

3.3. Begroting 2026

De drie SED gemeenten dragen bij aan de uitvoeringskosten van de onderzoeken van de Rekenkamer SED gemeenten.

Tabel 1. Begroting 2026

Inkomsten	
Bijdrage Stede Broec	€ 22.359
Bijdrage Enkhuizen	€ 18.847
Bijdrage Drechterland	€ 20.532
Totaal inkomsten	€ 61.738
Uitgaven (begroting)	
Personele kosten*	€ 21.000
Risicomanagement	€ 3.000
Onderzoek 1	€ 20.000
Onderzoek 2	€ 17.000
Overige kosten**	€ 738
Totaal uitgaven	€ 61.738

*Inclusief kosten ambtelijke secretaris en reiskosten
**Hieronder valt het lidmaatschap van de Nvrr

Voor de kosten van de Rekenkamer zijn afspraken vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst. Op basis hiervan gelden voor 2026 de volgende geïndexeerde bedragen:
De bijdrage aan het budget van de Rekenkamer per gemeente bedraagt € 1 per inwoner.

De Rekenkamer is binnen bovengenoemde voorwaarden vrij om het budget te besteden. Als het beschikbare budget in het lopende jaar niet geheel gebruikt wordt, dan vallen de middelen terug naar de gemeentenraden

De Raden kunnen besluiten de middelen toe te voegen aan het budget van de Rekenkamer van het jaar daarop of storten in een onderzoeksreserve indien de raden besluiten een dergelijke reserve te vormen. Als Rekenkamer zijn wij voorstander van een dergelijke onderzoeksreserve zodat de beperkte middelen voor onderzoek daadwerkelijk voor dit doel beschikbaar blijven. Deze reserve biedt de Rekenkamer de flexibiliteit om onverwachte kosten op te vangen.